

Forhold: En Del Huse, oprindelig 9, vare indbefattede under Byens skattepligtige Gaardsjorder, holdtes som saadanne udenfor Udskiftningen og svarede kun en aarlig Grundafgift til Gaardmændene, medens Husmændene i øvrigt ikke havde nogen formel Adkomst paa Husene. I Matrikullen af 1844 bleve Husene særskilt matrikulerede og skyldsatte, og Husmændene maatte herefter betale Landskat efter det nye Hartkorn, men ikke Gammelskat. Først paa dette Tidspunkt blev Rentekammeret opmærksomt paa det hele Forhold, og ønskede nu Husene underlagte Jordebogskassen⁸²⁾. En enkelt Husmand havde imidlertid i 1843 erholdt Skøde paa sit Hus, og han maatte derfor holdes udenfor Forhandlingerne; men med Hensyn til de øvrige 8 Huse gik Gaardmændene ind paa at fraskrive sig Retten til Grundafgifterne imod fremtidig at erholde en til disses Beløb, eller 10 Rdlr. 4 β, svarende Godtgørelse udbetalt af Jordebogskassen. Af de 8 Husmænd tog 4 straks Fæste, dog saaledes at de fremdeles kun betalte den tidligere aarlige Grundafgift; de øvrige 4 vare villige til at tage Fæste, men paa Grund af Uoverensstemmelsen mellem Jordebogen og Matrikullen trak Sagens Berigtigelse ud, og da Selvejendomsloven af 8. April 1851 imidlertid var udkommen, erklærede disse Husmænd sig villige til at købe Husene paa de i denne Lov omhandlede Vilkaar. Alle 8 Huse ere herefter Tid efter anden løste af Forholdet til Jordebogskassen; men denne udbetaler fremdeles Gaardmændene i Grønhold den kontraktmæssig fastsatte Godtgørelse eller nu 20 Kr. 05 Ø.

I Hovedtrækkene ere nu samtlige Jordebogsafgifter af den tidligere Bondejord eller det uprivilegerede Hartkorn blevne omhandlede. Ligesom paa Hørsholm Distrikt tilflyder der dog ogsaa Jordebogskasserne her Afgifter, der have deres Oprindelse fra Salg af anden Jord eller andre Arealer.

En Del af Distrikternes mange Søer og Damme ere saaledes i Tidernes Løb bortsolgte mod aarlig Jordebogsafgift. Det første Salg fandt Sted i 1795, da en kgl. Resolution af 18. November s. A.⁸³⁾ approberede en kort forinden afholdt Auktion, hvorved 12 forskellige Søer og Damme „overdroges til Ejendom“, dels imod Erlæggelsen af en Købesum, og dels imod aarlig Jordebogsafgift, der i alt androg 150 Rdlr. 12 β. Senere har Tid efter anden lignende Salg fundet Sted⁸⁴⁾, idet den aarlige Afgift dog ogsaa er fastsat i Sæd. Den nævnte Resolution af 1795 tog dernæst en særlig Bestemmelse, idet den fastsatte, at en enkelt Dam, den saakaldte „Eggerholdtsdam“ skulde tørlægges, udparcelleres og derefter bortsælges i Parcellerne. Planen blev iværksat, og den udtørrede Dam blev afddelt i 68 Lodder. Ved en „Landvæsensforretning“ af 9. September 1800 bleve Lodderne udbudte til Salg; og man modtog de lysthavendes Tilbud, hvorefter der af hver Lod skulde svares en aarlig Jordebogsafgift af 3 Rdlr. pr. Td. Land geometrisk Maal, men ikke erlægges nogen Købesum. En kgl. Resolution af 21. Oktober 1801⁸⁵⁾ approberede derefter Salget, og ifølge Resolutionen blev der udstedt Skøder paa Lodderne. I disse Skøder betonedes udtrykkelig Skattepligten ved Siden af Forpligtelsen til at svare Jordebogsafgiften. Senere har Tid efter anden andre tilsvarende Udtørringer og Bortsalg fundet Sted.

Dernæst bemærkes, at der paa disse Distrikter har fundet et hyppigt Salg Sted af *indtagen Gadejord*. Hvad enten denne Jord benyttedes til Bebyggelse af et Hus, eller den indlagdes under en Gaard, blev der som Vederlag for Afhændelsen i Reglen betinget en ubetydelig aarlig Grundafgift, sædvanlig kun 48 β⁸⁶⁾. Saadant Salg er senere fortsat i Henhold til Lov 27. Januar 1852.

Endelig er en Del af Distrikternes tidligere *Hovedgaardstakst* eller privilegerede Hartkorn bleven bortsolgt imod aarlig Jordebogsafgift. En kgl. Resolution af 3. April 1793 approberede saaledes et Bortsalg af „Kronborg Ladegaards Indmarks Jorder“ i 22 Lodder; Vederlaget var foruden en særlig Købesum en aarlig Afgift af 4 Rdlr. pr. Td. Land boniteret Jord til Jordebogskassen⁸⁷⁾. Paa Frederiksborg Distrikt er dernæst Størstedelen af de tidligere „Stutterivange“ blevne bortsolgte. Paa Foranledning af den i sin Tid nedsatte Økonomikommision, jfr. ovenfor om Høhoeriet, blev saaledes „Eggerholtsvang“ bortsolgt ved Auktion i 17 Lodder. Salgsvilkaarene vare først

⁸²⁾ Se om dette Forhold: Pakkesag i Finansministeriets Kontor for Statsaktiverne J. Nr. D. 107/1903.

⁸³⁾ Rentekammerets Resolutionsprotokol for 1795, Litra B.

⁸⁴⁾ Fremgaar af Jordebøgerne.

⁸⁵⁾ Citeret i Skøderne.

⁸⁶⁾ Se Motiverne til Lov 27. Januar 1852; Anhang til Rigsdagstidende for 1851, Sp. 240.

⁸⁷⁾ De vedkommende Skøder findes i Genpart i en Skøde- og Panteprotokol, som opbevares i 1ste Revisionsdepartement.